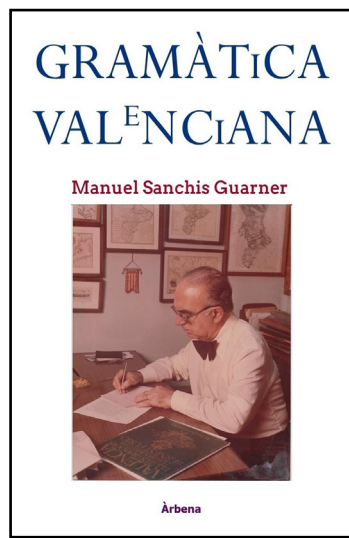

Record i actualitat de Manuel Sanchis Guarner

Agustí Colomer

Durant el període de la transició, a mitjan dècada dels setanta del passat segle, l'obertura democràtica progressiva de la societat valenciana –i espanyola en general–, va propiciar moltes coses. Per a molts valencians va suposar descobrir que la llengua pròpia, que acompanyava la vida quotidiana i que era present en moltes llars i en àmbits de relació informals, era també una llengua de cultura. Una llengua que estava codificada i que podia ser objecte d'estudi i d'expressió en qualsevol esfera social. En aquell període de canvi, alhora convuls i esperançat, van emergir socialment tres figures emblemàtiques que esdevingueren referents del moviment de recuperació del valencià: Vicent Andrés Estellés, Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner. Vist en la perspectiva del temps, els quaranta anys transcorreguts no han afectat la pervivència en el record dels dos primers, però tanmateix sí que ha dissipat en un cert grau la memòria de Manuel Sanchis Guarner. I és una llàstima, perquè el nostre gramàtic mereix esdevindre un referent cívic per als valencians per la seua personalitat curiosa, oberta i sensible a qualsevol realitat –entre les quals, figura també la religió.

En efecte, Manuel Sanchis Guarner (València, 1911-1981), nebot del canonge i historiador Josep Sanchis Sivera, acudia sovint a les reunions i eucaristies de La Paraula Cristiana, associació canònica creada en 1973 amb la finalitat de contribuir al foment de la vida cristiana en valencià. Fou membre també de la Comissió Interdiocesana de Textos Litúrgics, presidida pel prevere recentment traspasat Pere Riutort Mestre. Esta comissió redactà la versió valenciana dels textos litúrgics que els bisbes aprovaren l'any 1974 com a edició manual, “declarada apta per als actes litúrgics fins a la publicació de les edicions culturals valencianes”. L'edició, pro-

moguda per l'associació La Paraula Cristiana i preparada per Pere Riutort, es publicà amb el títol de *Llibre del Poble de Déu*. El temps transcorregut ha fet que moltes de les novetats litúrgiques no figuren en esta obra, tanmateix, continuen sent els únics textos oficials fins que les autoritats eclesiàstiques aproven les noves versions (cal recordar que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua oferí als bisbes una versió valenciana, en desembre del 2002 –enguany farà vint anys!).

El tarannà de Sanchis Guarner el feu acostar-se amb empatia a qualsevol manifestació de la cultura valenciana. Encara que professionalment es dedicà a la filologia, la seua formació en Filosofia i Lletres i Dret i l'exemple de son tio el canonge Sanchis Sivera, eminent historiador, l'animaren a endinsar-se en altres àmbits com l'etnografia (*Els pobles valencians parlen els uns dels altres*), la història –amb l'excel·lent llibre *La ciutat de València*– o la psicologia social (*Per a una caracterització valenciana*). En tots estos camps va destacar com un escriptor amé i rigorós. A estes virtuts intel·lectuals cal sumar un esperit dialogant que ens permet incloure'l en la millor tradició humanista contemporània. Així, per exemple, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es va referir a ell com “un humanista valencià del segle XX” quan el va designar Escriptor de l'Any 2006, i ara l'acadèmic Abelard Saragossà ha subtitulat el seu llibre *El valencianisme de Sanchis Guarner* amb este qualificatiu: “un valencianisme humaniste i moderat”.

Adés he fet referència a l'oblit en què ha caigut la figura del nostre escriptor, malgrat les activitats que se celebraren com a Escriptor